

BRONISŁAW SITEK

AUSTRIACKA PROKURATORIA.
CZ. II: KOMPETENCJE ORGANU I JEGO PRACOWNICY¹

WPROWADZENIE

Austriacka Prokuratoria, posiada długą historię oraz tradycję prawnej ochrony praw i interesów federacji (*Bund*) oraz innych podmiotów realizujących zadania publiczne. Według § 1 ustawy z 8 sierpnia 2008 r. o Prokuratorii², Prokuratoria Finansowa została powołana do świadczenia doradztwa prawnego oraz do podejmowania zastępstwa procesowego w sprawach dotyczących interesów państwa. W tym celu adwokaci Prokuratorii mogą występować przed sądami powszechnymi, Trybunałem Konstytucyjnym, sądami administracyjnymi, Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także międzynarodowymi i krajowymi trybunałami arbitrażowymi [§ 3 (4) ProkG].

Pomoc prawna udzielna przez Prokuratorię organom federalnym lub innym uprawnionym podmiotom podejmowana jest na podstawie zalecenia. Realizowane działania przez adwokatów Prokuratorii są wykonywane na ryzyko organu reprezentowanego (mandanta). Jednak w celu efektywnego świadczenia pomocy

---

Prof. dr hab. BRONISŁAW SITEK – Katedra Prawa Cywilnego i Prawa Pracy, Wydział Prawa Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie, ul. Chodakowska 19/31, 00-001 Warszawa; e-mail: bronislaw.sitek@gmail.com

¹ W cz. I opracowania austriackiej Prokuratorii [*Austriacka Prokuratoria Skarbu (Finanzprokuratour)*]. Cz. I: *Historia i struktura urzędu*, „Roczniki Nauk Prawnych” XXVI (2016), nr 2, s. 177-190, DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rnp.2016.26.2-9>] przedstawiona została historia tego urzędu oraz jego ramy organizacyjne. Ze względu na dość skromną literaturę przedmiotu, to liczne komentarze znajdujące się w niniejszym opracowaniu zostały oparte na tekście umieszczonym na stronie internetowej *Finanzprokuratour*, <https://finanzprokuratour.bmf.gv.at/rechtsgrundlagen/erlaeuterungen-zum-prokg.html> [dostęp: 25.04.2016].

² Bundesgesetz über die Finanzprokuratour, BGB1 2008 Nr. 110 [dalej cyt.: ProkG].

prawnej, adwokaci Prokuraturii są zobligowani do uzgadniania swoich działań z podmiotem reprezentowanym w sądach lub któremu udzielają porad prawnych³.

Według dostępnego w Internecie raportu z działalności Prokuraturii za 2011 r. wynika, że ok. 65% procesów prowadzonych przez ten organ wówczas zakończyło się pozytywnie dla interesu państwa. Tylko 13% zakończyło się negatywnie. Pozostałe postępowania zakończyły się w inny sposób⁴.

1. ZAKRES DZIAŁANIA PROKURATORII

Szczegółowe kompetencje Prokuraturii zostały określone w § 2 (2) ProkG i skupiają się one wokół wspomnianych powyżej dwóch podstawowych funkcji tego organu, tj. doradztwa prawnego i zastępstwa procesowego⁵. W szczególności adwokaci Prokuraturii mogą:

- być zastępcą procesowym (*Rechtsträger*) reprezentującym stronę procesową (*Partein*) lub być uczestnikiem postępowania (*Beteiligte*) przed sądami powszechnymi, sądami administracyjnymi (*Verwaltungsbehörden*) i arbitrażowymi;
- zawierać ugodę pozasądową między dwoma lub więcej podmiotami, a także pośredniczyć w rozstrzygnięciu sporów między organami publicznymi;
- przygotowywać opinie prawne (*Schiedsgutachten*) na potrzeby postępowania arbitrażowego;
- udzielać porad prawnych lub przygotowywać opinie legislacyjne dla projektów ustaw lub aktów wykonawczych;
- doradzać w kwestiach prawnych, w szczególności poprzez wydanie opinii prawnych w związku z dokonywanymi czynnościami prawnymi przez organy federalne. Wykonywanie tego zadania uprawnia Prokuratorię do współpracy z innymi zewnętrznymi specjalistami;
- przygotowywać na żądanie ogólne informacje prawne dla instytucji publicznych;

---

³ Zob. P. BÖHMER, F. RONALD, *Die Finanzprokuratur*, [w:] *Die österreichische Finanzverwaltung und die Restitution entzogener Vermögen 1945 bis 1960*, Wien-München: Veröffentlichungen der Österreichischen Historikerkommission 2003, s. 251-519.

⁴ *Bericht zur Anwendung der Flexi-Klausel bei der Finanzprokuratur*, https://www.parlament.gv.at/PAKT/PR/JAHR_2012/PK0539/index.shtml [dostęp: 24.04.2016].

⁵ Zob. Ch. KOLLER, *Civil Justice in Austrian-German Tradition*, [w:] *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in Contemporary Judicial Systems*, red. A. Uzelac, New York: Springer International Publishing 2014, s. 35-59.

– pełnić funkcję przedstawiciela rządu federalnego przed sądami powszechnymi, administracyjnymi lub innymi organami krajowymi lub zagranicznymi w przypadkach przewidzianych prawem.

Bardzo ważną kwestią dla efektywnej pracy Prokuraturii jest współpraca jej adwokatów z reprezentowanymi organami administracji publicznej. Stąd w § 2 (3) ProkG ustawodawca austriacki postanowił, że wszystkie urzędy federalne, których sprawy toczą się przed sądami powszechnymi, a także inne podmioty czy instytucje publiczne reprezentowane przez adwokatów Prokuraturii, zobowiązane są do udzielenia im wszelkiej pomocy w wypełnianiu ich obowiązków. W ramach tego zobowiązania urzędy te muszą m.in. udostępniać kopie dokumentów lub też przekazywać je w formie elektronicznej. W przepisach szczególnych mogą być zawarte jeszcze inne unormowania dotyczące dostępu Prokuraturii do dokumentów. Ponadto, w celu pełnienia swoich obowiązków, adwokat Prokuraturii może również korzystać z archiwów poszczególnych urzędów, jak i ich bibliotek wewnętrznych.

2. PODMIOTOWY ZAKRES KOMPETENCJI PROKURATORII

Podstawowym i ustawowym zdaniem Prokuraturii jest prawna ochrona praw i interesów Państwa Austriackiego (*Bund*) poprzez wykonywanie zastępstwa procesowego lub udzielania doradztwa prawnego [§ 3 (1) ProkG]. Użyty w tekście § 3 (1) ProkG termin „Republik Österreich” oznacza, że w zakresie kompetencji Prokuraturii leżą kwestie prawne należące do organów federalnych. W tych przypadkach zastępstwo procesowe jest obowiązkowe. Dlatego każda instytucja federalna może zlecić Prokuraturii prowadzenie jej sprawy przed sądami powszechnymi lub trybunałami arbitrażowymi. Ponadto, organy te mogą też wystąpić z prośbą o udzielenie im porady lub innej pomocy prawnej.

Jeszcze przed wydaniem obowiązującej ustawy o Prokuraturii w 2008 r., w Austrii prowadzona była dyskusja nad podmiotowym zakresem kompetencyjnym tego organu. Zastawiano się nad tym, czy działalność Prokuraturii nie powinna zostać ograniczona wyłącznie do prawnej ochrony praw i interesów federacji? Czy też wraz z ogólną tendencją decentralizacji zadań państwa, w zakresie kompetencji Prokuraturii nie powinny znajdować się również sprawy innych podmiotów, które wykonują te zadania lub też dysponują środkami budżetowymi? W tym przypadku, zadania Prokuraturii powinny być określone nie według kryterium organizacyjnego, lecz funkcjonalnego. Tak właśnie zadania austriackiej Prokuraturii zostały określone w ustawie z 2008 r. Ustawodawca austriacki przyjął, że obecność tego organu konieczna jest tam, gdzie realizowane są zdania federal-

ne (*Bund*), czyli zadania państwa, nawet jeśli wykonywane są one przez podmioty samorządowe, fundacje czy prywatne. W tych przypadkach jednak konieczne jest określenie, czy obecność Prokuratorii jest uzasadniona właśnie ze względu na interes państwa⁶.

Fakultatywnego udzielenia pomocy prawnej Prokuratoria podejmuje się m.in. na podstawie § 10 (3), § 12 (4) i § 27 (4) ustawy z 28 grudnia 2015 r. o fundacjach i funduszach federalnych⁷. Prokuratoria może być zobowiązana do reprezentowania fundacji (*Stiftungen*) i funduszy (*Fonds*) prawa publicznego, jeśli ustawodawca w tych przypadkach nie przewidział innego obowiązkowego zastępstwa procesowego. Analogicznie, z pomocy prawnej Prokuratorii – na podstawie § 5 (3) ustawy z dnia 23 czerwca 2006 r. o systemie emerytalnym⁸ – może korzystać Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do § 3 (4), Prokuratoria może przyjmować zlecenia na udzielenie pomocy prawnej podmiotom, które:

- kontrolowane są przez rząd federalny;
- finansowane są całkowicie lub częściowo z budżetu państwa;
- zarządzane są przez organy federalne lub osoby wyznaczone przez organy federalne, np. jakiegoś ministra. Mogą to być zatem spółki w których państwo posiada pakiet kontrolny.

Ustawodawca austriacki w § 3 (5) ProkG upoważnił Prokuratorię do zajmowania się sprawami landów czy też jednostek samorządowych (*Länder und Gemeinden*), o ile występuje tam interes państwa. Przyjęto zatem, że Prokuratoria może reprezentować (*vertreten*) landy i jednostki samorządu terytorialnego przez sądami i trybunałami oraz udzielać im porad prawnych (*beraten*) na podstawie porozumienia (*im Einvernehmen*) i udzieleniu zlecenia. Taka możliwość, całkowicie obca polskim rozwiązaniom, uzasadniona została potrzebą ujednoczenia ochrony prawnej interesu państwa, rozumianego w Austrii dość szeroko. Z tej perspektywy, interes państwa nie ogranicza się do interesów organów federalnych, ale również może obejmować landy i samorządy lokalne. W wielu obszarach bowiem interes landów i gmin jest *de facto* interesem państwa.

---

⁶ *Erläuternde Bemerkungen zum ProkG*, <https://finanzprokuratur.bmf.gv.at/rechtsgrundlagen/erlaeuterungen-zum-prokg.html> [dostęp: 23.04.2016].

⁷ Bundesgesetz über die Regelung des Bundes- Stiftungs- und Fondswesens, BGBl I 2015 Nr. 160. Analogiczne rozwiązanie istniało we wcześniejszej ustawie z 24 listopada 1974 r. o fundacjach i funduszach publicznych – Bundes- Stiftungs- und Fondsgesetz, GB1 1975 Nr. 11.

⁸ Bundesgesetz, mit dem ein Bundesgesetz über die Übertragung der Aufgaben des Bundespensionsamtes an die Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, BGBl I 2006 Nr. 89.

Na podstawie § 24 ustawy z dnia 4 lipca 1953 r. o Trybunale Konstytucyjnym⁹, Prokuratoria może reprezentować landy lub gminy oraz inne podmioty określone w § 3 (4) ProkG przed Trybunałem Konstytucyjnym. Prokuratoria może też wspierać związki (*Länder*) i gminy (*Gemeinden*) w przypadku, gdy chodzi o zawarcie ugody pomiędzy poszczególnymi landami czy gminami przed sądem powszechnym, sądami arbitrażowymi prywatnymi czy państwowymi.

Z kolei na podstawie § 23 ustawy z dnia 4 stycznia 1985 r.¹⁰, Prokuratoria może wcześniej wymienione podmioty również reprezentować przed sądami administracyjnymi. Zastępstwo procesowe w obu przypadkach nie jest obowiązkowe, stąd podmioty te mogą być reprezentowane przez zwykłych adwokatów. W tych jednak przypadkach, zgodnie z § 3(3) ProkG, Prokuratoria może podejmować zastępstwo procesowe na podstawie wniosku instytucji zainteresowanej, nie zaś *ex lege*.

3. PODSTAWA PRAWNA CZYNNOŚCI PODEJMOWANYCH PRZEZ PROKURATORIE

Według § 3 (1) ProkG, Prokuratura Finansowa jest wyłącznym przedstawicielem procesowym Państwa Austriackiego (*Republik Österreich*) przed sądami powszechnymi. Uchybienie temu przepisowi, czyli brak Prokuratorii w postępowaniu, powoduje jego nieważność. W konsekwencji, tam gdzie reprezentacja Prokuratorii jest obowiązkowa, mandant nie może sam zlecać czynności procesowych innym kancelariom adwokackim, chyba że takie upoważnienie wynika z przepisów prawa, lub reprezentowany podmiot uzyskał na to zgodę od Prokuratorii.

Zgodnie z § 4 (1) ProkG, Prokuratoria swoje działania wykonuje na podstawie umowy zlecenia (*Auftrag*) w rozumieniu § 1002 ABGB. Jednak w przypadku organów federalnych (*Bund*), za zlecenie uważa się wniosek danego organu o prowadzenie sprawy przed sądami lub też o przygotowanie opinii prawnej. W innych przypadkach musi być wyraźne pisemne zlecenie, które spełnia wymogi formalne przewidziane przepisami ABGB, dla umowy zlecenia. Zlecenie to może być przez obie strony wypowiedziane w każdym momencie. W tym jednak przypadku, na podstawie § 1021 ABGB Prokuratoria może żądać zwrotu poniesionych kosztów.

W § 4 (2) ProkG ustawodawca austriacki przewidział wyjątek od powyżej nakreślonej zasady co do wyłączności zastępstwa procesowego przez Prokuratorie.

⁹ Verfassungsgerichtshofgesetz 1953, BGBl 1953 Nr. 85.

¹⁰ Verwaltungsgerichtshofgesetz 1985, BGBl 1985 Nr. 10.

Mianowicie, ze względu na bliską i nieuchronną szkodę grążącą interesom państwa, o których jest mowa w § 3 (1) ProkG, Prokuratoria może podjąć się zastępstwa procesowego bez zlecenia, dokonując niezbędnych czynności procesowych. Interwencja Prokuratorii bez umocowania umownego jest usprawiedliwiona jedynie w przypadku ochrony interesów państwa (*Bund*), czyli gdy zastępstwo Prokuratorii jest obowiązkowe. Prokuratoria musi niezwłocznie to umocowanie uzyskać i okazać je odpowiednim organom, czyli sądowi oraz stronie przeciwnej.

W przypadku braku porozumienia między Prokuratorią a organem czy instytucją zlecającą co do treści umowy, Prokuratoria może zwrócić się o rozwiązania tej kwestii do organu nadrzędnego pomiotu zlecającego [§ 4 (3) ProkG]. Stąd też Prokuratoria zobowiązana jest do niezwłocznego poinformowania mandanta o tym, czy przesłane zlecenie odpowiada wymogom formalnym [§ 4 (4) ProkG].

Według § 6 (1) ProkG, adwokaci Prokuratorii w swoim działaniu czy podejmowaniu decyzji co do doboru środków procesowych, są nieograniczeni, co w praktyce dotyczy nieograniczonego zakresu autonomii w podejmowaniu czynności procesowych. Jednak jednostka zlecająca prowadzenie sprawy przez Prokuratorię może określić granice tego zlecenia. W ramach zlecenia mandant zobowiązany jest do pełnego informowania adwokata Prokuratorii o stanie faktycznym i prawnym sprawy. Ponadto, organ ten może zobowiązać Prokuratorię do zachowania poufności, co do informacji uzyskanych wskutek prowadzenia sprawy [§ 4 (5) ProkG].

Zasadniczo adwokaci Prokuratorii dokonują czynności procesowych samodzielnie. Jednak, gdy z treści zlecenia nie wynika wyraźny obowiązek osobistego prowadzenia sprawy przez adwokata Prokuratorii, Prokuratoria może ustanowić w sprawie substytuta, nawet w osobie adwokata spoza Urzędu, lub też może powierzyć dokonanie danej czynności procesowej innemu organowi administracji publicznej.

Przejęcie zlecenia przez Prokuratorię zobowiązuje ją jednocześnie do konsultowania ze zleceniodawcą podejmowanych czynności procesowych. Prokuratoria musi bowiem podejmować działania zgodnie z przepisami prawa, ale także zgodnie z interesem zleceniodawcy. Prokuratoria jest zobowiązana do tego, aby ocenić czy dokonywane czynności procesowe są zasadne, nie tylko ze względu na taktykę procesową, ale również ze względu na zasadność ekonomiczną. Oznacza to, że Prokuratoria może podjąć decyzję o zaniechaniu dalszego prowadzenia postępowania sądowego lub dokonywania konkretnej czynności procesowej wówczas, gdyby niosło ze sobą straty ekonomiczne lub przegrana w danej sprawie byłaby oczywista. Decyzja ta może być podjęta nawet wbrew zaleceniom mandanta [§ 4 (6) ProkG]. Jest to niezwykle ważne i nowatorskie rozwiązanie.

W tych przypadkach, gdzie nie występuje przymus adwokacki, czynności prawne mogą być podejmowane samodzielnie przez urzędy skarbowe i celne bez zlecenia ich Prokuratorii. Ta jednak może podjąć czynności procesowe właściwe dla siebie, w każdym dowolnym czasie [§ 6 (4) i (5) ProkG].

W sytuacji, gdy interes publiczny wymaga natychmiastowej interwencji lub żaden inny organ nie uzna się za kompetentny do udzielenia pomocy prawnej, wówczas Prokuratoria powinna podejmować niezbędne działania, zwłaszcza stworzenie kopii zapasowych dokumentacji procesowej.

4. REGUŁY KOLIZYJNE

Ustawodawca austriacki dość szeroko zakreślił krąg podmiotów uprawnionych do korzystania z pomocy prawnej Prokuratorii. Są nimi bowiem nie tylko instytucje federalne, ale również mogą to być fundacje czy fundusze działające na podstawie prawa publicznego. W praktyce może dojść jednak do konfliktu interesu państwa (*Bund*) oraz instytucji uprawnionej do skorzystania z pomocy prawnej udzielanej przez Prokuratorię. Na tę okoliczność w § 9 ProkG zostały przewidziane tzw. normy kolizyjne. Mają one zastosowanie wówczas, gdy Prokuratorii zostały udzielone dwa lub więcej zleceń na wykonywanie usług prawnych przez różne instytucje w tej samej sprawie lub w innych sprawach, ale ich interesy są ze sobą sprzeczne.

Według pierwszej i podstawowej normy kolizyjnej, pierwszeństwo ma zawsze organ, którego zastępstwo jest obowiązkowe, a więc są to instytucje państwowe o charakterze federalnym (*Bund*) [§ 9 (1) 1 ProkG]. Inne instytucje, które mogą korzystać z pomocy prawnej Prokuratorii na podstawie zawartej umowy o usługi prawne, są traktowane w dalszej kolejności.

Według drugiej normy kolizyjnej, gdy Prokuratoria podjęła się prowadzenia sprawy dla innej podmioty niż państwowe lub wykonujące zadania publiczne, wówczas pierwszeństwo ma zawsze instytucja, która należy do kręgu podmiotów określonych szczegółowo w § 3 ProkG.

Trzecia reguła kolizyjna ma zastosowanie do sytuacji, w której Prokuratoria prowadzi zastępstwo procesowe lub doradztwo prawne dla dwóch lub więcej instytucji, które nie mają statusu organów federalnych [są określone w § 3 (4) i (5) ProkG], a których interesy są sprzeczne. W tym przypadku, Prokuratoria sama decyduje, który podmiot będzie reprezentowała, drugiemu zaś umowa jest wypowiedziana.

Według ustawodawcy austriackiego, nie występuje natomiast kolizja interesów wówczas, gdy Prokuratoria uczestniczy w postępowaniu polubownym (*ein-*

vernehmlichen Lösung) pomiędzy kilkoma instytucjami, a których interesy są sprzeczne. Podobnie jest w przypadku sporu prawnego pomiędzy kilkoma instytucjami, których interesy są sprzeczne. Na tę okoliczność Prokuratoria może wydać opinię prawną, co do możliwości rozwiązania tego sporu (*Schiedsgutachten*) [§ 9 (2) ProkG].

5. ŚCIEŻKA KARIERY ADWOKATÓW PROKURATORII

Obok osób zatrudnionych w sekretariatach, kvesturze, w dziale technicznym, w dziale pocztowym, bibliotece czy na portierni, najważniejszą grupę pracowników Prokuratorii stanowią adwokaci, których obecnie zatrudnionych w urzędzie jest 42. To właśnie im ustawodawca austriacki dedykował cały rozdział 4 ustawy o Prokuratorii z 2008 r., tj. od § 11 do § 15. Wszyscy pracownicy zatrudnieni w Prokuratorii mają status pracowników administracji publicznej.

Ścieżka kariery adwokata austriackiej Prokuratorii jest dość długa i wyczerpująca. Ustawodawca austriacki ukształtował ją odmiennie, aniżeli pozostałych urzędników państwowych, zatrudnianych na podstawie ustawy z 25 stycznia 1989 r. o konkursie na stanowiska państwowe¹¹. Czas aplikacji adwokackiej może trwać nawet osiem lat po zakończonych studiach prawniczych.

Zgodnie z § 11 (1) ProkG, pierwszą umowę o pracę z kandydatem na adwokata Prezes Prokuratorii zawiera na okres pięciu lat. W tym czasie kandydat zobowiązany jest zdać egzamin adwokacki oraz egzamin wewnętrzny, zwany prokuratorycznym. Niezdanie tych egzaminów powoduje wygaśnięcie umowy. Pomyślne przejście egzaminu adwokackiego i prokuratorycznego otwiera drogę do kolejnego etapu, jakim jest trzyletnia praktyka. Prezes Prokuratorii może okres trzyletniej praktyki skrócić o połowę lub wydłużyć nawet o kolejne dwa lata, w zależności od postępu w zdobywaniu wiedzy i umiejętności niezbędnych do wykonywania zawodu adwokata prokuratorii. Decyzję o zawarciu ostatecznej umowy z adwokatem podejmuje sam Prezes Urzędu, w związku z czym nie mają tu zostawiania przepisy ustawy z 1989 r. o urzędnikach państwowych (AusG), gdzie został przewidziany tryb konkursowego zatrudniania.

Pierwszy pięcioletni okres przygotowania się do zawodu adwokata Prokuratorii (*Grundausbildung*) obejmuje zdobycie odpowiedniej wiedzy i umiejętności teoretycznych oraz praktycznych, zwłaszcza z zakresu dokonywania czynności zastępstwa procesowego i doradztwa prawnego. Zajęcia na aplikacji obejmują wykłady z takich przedmiotów, jak: prawo cywilne, prawo pracy, prawo gospo-

¹¹ Ausschreibungsgesetz, BGBl 1989 Nr. 85 [dalej cyt.: AusG].

darcze (prawo spółek i papierów wartościowych), własność intelektualna, prawo upadłościowe, postępowanie cywilne, prawo prywatne międzynarodowe, prawo konstytucyjne, system sądownictwa konstytucyjnego i administracyjnego, zasady prawa administracyjnego i postępowania administracyjnego, prawa i obowiązki funkcjonariuszy państwowych. Szczególna waga przykładana jest do zapoznania się przez aplikanta z ustawodawstwem stosowanym w pracy prokuratorskiej [§ 13 (1), (2) i (3) ProkG].

Ustawodawca austriacki przewidział różne formy odbywania pięcioletniej aplikacji. Według § 13 (4) ProkG, mogą to być szkolenia prowadzone w Prokuraturze, ale może to być również forma samokształcenia, uczestnictwo w seminariach i szkoleniach lub korzystanie z prawniczych baz informatycznych. Z kolei w § 13 (5) ProkG ustawodawca austriacki postanowił, że aplikanci mogą uczestniczyć w wykładach czy szkoleniach przeznaczonych dla sędziów czy aplikantów adwokackich.

Według §14 (1) ProkG, egzamin prokuratorski składa się z części pisemnej i ustnej. Egzamin pisemny trwa do ośmiu godzin. Celem tej części egzaminu jest wykazanie, że aplikant jest w stanie przeprowadzić pogłębioną analizę prawną przykładowego stanu faktycznego, czyli potrafi rozwiązać określony kasus. Z kolei egzamin ustny składany jest przed pięcioosobową komisją egzaminacyjną i swym zakresem obejmuje przedmioty wykształcenia podstawowego. O ostatecznym wyniku egzaminu decyduje komisja większością głosów. W przypadku bardzo dobrej znajomości przepisów prawa i dogłębnego rozwiązywania kasusów komisja może wystawić kandydatowi ocenę z wyróżnieniem. Na końcu aplikant otrzymuje świadectwo [§14 (2) (3) (4) ProkG]. Do egzaminu kończącego aplikację prokuratorską można przystąpić nie więcej niż dwa razy [§ 14 (5) ProkG].

Wewnętrzna pięcioosobową komisję egzaminacyjną powołuje Prezes Prokuratury, który jednocześnie jest jej przewodniczącym. Obowiązkowym członkiem komisji egzaminacyjnej jest zawsze sędzia sądu powszechnego lub pracownik Ministerstwa Sprawiedliwości [§14 (6) (7) ProkG].

Z kolei egzamin dla kandydatów na adwokatów Prokuratury jest taki sam, jak na adwokatów zwykłych, stosownie do postanowień ustawy z 1985 r. o egzaminie adwokackim¹². Stosownie do § 3 RAPG, egzamin ten składany jest przed komisją powoływaną przez Sąd Najwyższy. Przewodniczącym komisji jest Prezes SN. W skład komisji wchodzi jeszcze dwóch sędziów i dwóch adwokatów.

Egzamin adwokacki składa się również z dwóch części, tj. pisemnej i ustnej. Część pisemna składa się z kolejnych dwóch części. Pierwsza obejmuje analizę

---

¹² Rechtsanwaltsprüfungsgesetzes, BGBl 1985 Nr. 556 [dalej cyt.: RAPG].

akt spraw cywilnej i karnej. W obu przypadkach kandydat musi napisać apelację. Druga część egzaminu pisemnego koncentruje się wokół procedury cywilnej i administracyjnej, z wyłączeniem prawa podatkowego. W kwestii postępowania cywilnego kandydat musi omówić przykładową skargę, napisać na nią odpowiedź i przygotować przykładowe rozstrzygnięcie w postępowaniu nieprocesowym. Z kolei w ramach procedury administracyjnej, kandydat musi napisać skargę na decyzję do sądu administracyjnego (*Verwaltungsgericht*) lub do trybunału konstytucyjnego (*Verfassungsgericht*) (§ 13 RAPG).

Kandydaci, którzy pozytywnie zdali część pisemną egzaminu, przystępują do części ustnej. Egzamin ustny trwa dwie godziny i jest publiczny, to znaczy każdy może przyjść i przysłuchiwać się jego przebiegowi. Również egzamin ustny składa się z dwóch części. Pierwsza z nich obejmuje pytania z zakresu prawa karnego, procedury karnej, zasad kryminologii, następnie są pytania z zakresu procedury cywilnej, prawa administracyjnego materialnego i procesowego oraz etyki zawodowej. Druga część egzaminu ustnego obejmuje prawo cywilne materialne, prywatne prawo międzynarodowe, prawo handlowe, prawo papierów wartościowych, prawo konstytucyjne, prawo finansowe (§ 19 RAPG).

Każdy z członków komisji oddzielnie ocenia kandydata. Głosowanie jest tajne. W pierwszej kolejności głos oddają adwokaci, później sędziowie, a na końcu przewodniczący komisji. O ostatecznym wyniku decyduje większość spośród oddanych głosów. Członkowie komisji mają do dyspozycji tylko dwie oceny, tj. pozytywnie (*bestanden*) lub negatywnie (*nicht bestanden*). Jeśli dany kandydat zdał egzamin bardzo dobrze, komisja do ostatecznej oceny może dodać dodatkowe kryterium „bardzo dobrze” (*sehr gut*) lub „wyśmienicie” (*ausgezeichnet*) (§ 23 RAPG).

6. PRAWNE RAMY PRACY ADWOKATÓW PROKURATORII

Zgodnie z § 2 (2) ProkG oraz art. XXXII ustawy z 1 sierpnia 1895 r. przepisy wprowadzające kodeks postępowania cywilnego¹³, adwokaci Prokuratorii mają taką samą pozycję, jak adwokaci należący do izby adwokackiej.

Adwokaci Prokuratorii podejmują czynności z zakresu zastępstwa procesowego lub doradztwa prawnego. W swoich działaniach są niezależni, czego jednak nie można utożsamiać z niezawisłością sędziowską. Czynności prawne lub doradcze adwokaci podejmują na własną odpowiedzialność [*selbständig und eigenve-*

---

¹³ Gesamte Rechtsvorschrift für Zivilprozessordnung – Einführungsgesetz 1895, RGBI 1895 Nr. 112.

rantwortlich – § 11 (3) ProkG]. W praktyce oznacza to, że ani Prezes Prokuraturii ani dyrektor departamentu lub jakikolwiek inny urzędnik państwowego nie może ingerować w pracę adwokata Prokuraturii, zarówno co do obranej taktyki procesowej, jak i doboru takich czy innych środków prawnych, czy procesowych. Adwokat Prokuraturii wykonując jednak swoje zadania musi współpracować z podmiotem reprezentowanym.

Ustawodawca Austriacki nakłada na adwokatów Prokuraturii szereg obowiązków, co do sposobu wykonywania przez nich zadań. W § 5 ProkG zostało wskazane, że czynności zastępstwa procesowego oraz doradztwo prawne powinno być podejmowane w celu wypełnienia zadań wynikających z przepisów prawa. Adwokaci zobowiązani są do terminowego składania wszelkich pism procesowych, w tym apelacji i zażaleń. Czynności te mają być podejmowane z należytą starannością (*Sorgfalt*) i rozważą (*Umsicht*). W wypełnianiu swoich obowiązków powinni kierować się praworządnością, obiektywizmem i interesem publicznym. Celem bowiem ich działania jest prawna ochrona interesów państwa (*Interessen des Staates*). Działania Prokuraturii powinny obejmować całościowo interesy państwa, a nie tylko te, które bezpośrednio związane są z konkretną sprawą czy instytucją, którą w danym momencie reprezentuje. Adwokat Prokuraturii uzyskanej wiedzy w związku z prowadzoną sprawą nie może nikomu ujawniać. Ponadto, podejmowane przez adwokata działania powinny być skuteczne i efektywne.

Według § 7 (1), rząd federalny ponosi odpowiedzialność za działania Prokuraturii. Oznacza to, że wszelkie skutki działalności tego organu, zwłaszcza finansowe, ponosi rząd federalny (*Bund*). Konsekwencją tej regulacji jest postanowienie zawarte w § 7 (2), według którego, urzędnik, a więc adwokat Prokuraturii, nie ponosi bezpośredniej odpowiedzialności za swoje działania wobec organu reprezentowanego. Nie oznacza to jednak bezkarności pracowników Prokuraturii, a zwłaszcza adwokatów, ci bowiem ponoszą odpowiedzialność na podstawie ustawy z dnia 31 marca 1965 r. o odpowiedzialności pracownika państwowego¹⁴. Na podstawie przepisów prawa austriackiego, państwo w tym przypadku działa analogicznie, jak ubezpieczyciel. W praktyce jednak, działalność adwokatów Prokuraturii jest ubezpieczana, a tym samym odpowiedzialność za ich działania przejmuje zakład lub towarzystwo ubezpieczeniowe. Niezależnie jednak od tego, kto był zobowiązany do wypłacenia odszkodowania za działania adwokata, państwo lub zakład ubezpieczeniowy może mieć roszczenie regresowe wobec niego, jeśli jego wina będzie oczywista.

¹⁴ Dienstnehmerhaftpflichtgesetz 1965, BGBl 1965 Nr. 80 z późn. zm.

Ze względu na posiadaną wiedzę oraz rolę jaką pełni Prokuratoria dla prawnej ochrony praw i interesów państwa, jej adwokaci, a także pozostali pracownicy urzędu, cieszą się dużym prestiżem i szacunkiem społecznym. Stąd na podstawie § 18 (2) ProkG, adwokaci Prokuratorii zobowiązani są do ciągłego samodoskonalenia, również po przejściu okresu aplikacyjnego. Na ten cel Prokuratoria w swoim budżecie ma zarezerwowane odpowiednie środki finansowe. Jednak poniesione koszty na kształcenie adwokata, ale także pozostałych pracowników urzędu, w przypadku odejścia z pracy, rodzą obowiązek ich zwrotu.

Czas pracy pracowników Prokuratorii, w tym adwokatów, regulowany jest przepisami §§ 47a do 51 ustawy z 1979 r. o urzędnikach państwowych¹⁵. Z przepisów tej ustawy wynika obowiązek przebywania pracownika w urzędzie oraz sporządzania dziennego planu wykonywanych prac. Pracownicy Prokuratorii nie mogą wykonywać powierzonych sobie zadań poza urzędem. W wyjątkowych sytuacjach, na podstawie § 20 (2) ProkG, Prezes Prokuratorii może zezwolić adwokatom na częściową pracę w domu, czyli poza urzędem. Adwokat nie może jednak w całości wykonywać pracy poza urzędem. Częściowe wykonywanie pracy poza urzędem możliwe jest w przypadku, gdy:

- pracownik osiąga zadowalające efekty w pracy, jest pozytywnie oceniany oraz jest zdolny do samodzielnej pracy;
- osiągnięcia pracownika w pracy zostały potwierdzone przez wewnętrzne kontrole;
- zmiana organizacji pracy nie spowoduje zwiększenia obowiązków danego pracownika czy pozostałych osób pracujących w departamencie.

Pracownik wykonujący pracę poza urzędem musi zapewnić poufność dokumentów, które zabiera ze sobą z Urzędu lub które zostały przez niego wytworzone w domu, tak w formie zmaterializowanej, jak i elektronicznej. Adwokat wykonujący swoją pracę poza Urzędem zobowiązany jest do rozliczenia się przed dyrektorem departamentu z ilości wykonanej pracy i jej efektywności [§ 20 (4) ProkG]. Pracownik wykonujący pracę poza urzędem ma prawo do zwrotu kosztów poniesionych z tytułu wykonywania pracy na rzecz Prokuratorii w ten właśnie sposób [§ 20 (5) ProkG].

Z kolei w § 27 i 28 Abs. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 r. kodeksu postępowania cywilnego¹⁶ ustawodawca austriacki postanowił, że adwokat Prokuratorii nie może być stroną lub brać udziału w sporze po przeciwnej stronie, niż ta, którą

¹⁵ Beamten-Dienstrechtsgesetzes 1979, BGBl 1979 Nr. 333 [dalej cyt.: BDG].

¹⁶ Gesetz vom 1. August 1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten, RGBI 1895 Nr. 113, u.a.

reprezentuje. W przeciwnym razie grozi mu kara wydalenia z wykonywanego zawodu.

Po odejściu z pracy w Prokuraturii, pracownik niezależnie od wcześniej zajmowanego stanowiska w urzędzie, objęty jest rocznym zakazem konkurencji. W tym okresie nie może podejmować żadnych czynności doradztwa prawnego czy zastępstwa procesowego na rzecz lub przeciwko pomiotom z którymi współpracował w okresie pracy w Prokuraturii (§ 19 ProkG).

7. FINANSE PROKURATORII – ZASADY WYNAGRADZANIA ADWOKATÓW I INNYCH PRACOWNIKÓW

Prokuratura austriacka jest jednostką budżetową. Według ustawy z 2008 r., każdy organ państwowy ponosi odpowiedzialność finansową za swoją działalność, w tym również za korzystanie z usług prawniczych. Ta sama zasada obowiązuje również inne podmioty wykonujące zadania publiczne, a korzystające z pomocy prawnej Prokuraturii [§ 6 (4) i (5) ProkG].

Budżet Prokuraturii na 2015 r. wyniósł 9 351 000 euro. W tym 1 701 000 euro stanowiły przychody pochodzące m.in. z kosztów zastępstwa procesowego. Z budżetu federalnego w 2015 r. Prokuratura otrzymała zatem 7 650 000 euro. Na koszty osobowe przeznaczono 8 315 000 euro. Pozostałe wydatki to koszty administracyjne. Rozwiązanie austriackie jest zatem oparte na innej filozofii niż w Polsce, gdzie radcowie Prokuraturii otrzymują 100% kosztów zastępstwa procesowego. Koszty te nie są wliczane do dochodów budżetu Prokuraturii w Polsce.

Prokuratura austriacka pobiera opłaty za świadczone usługi prawnicze, w tym za zastępstwo procesowe, w wysokości zgodnej z ustawą z 23 czerwca 1969 r. o opłatach za usługi adwokackie¹⁷ oraz ustawą z dnia 30 grudnia 2009 r. – federalna ustawa budżetowa¹⁸. W trakcie udzielania pomocy prawnej Prokuratura może żądać od podmiotu reprezentowanego pokrycia kosztów bieżących, w szczególności kosztów kserokopii dokumentów procesowych, opłat sądowych czy też pokrycia należnego wynagrodzenie za opinię zewnętrznego biegłego. Uprawnienie to wynika również z przepisów austriackiego kodeksu cywilnego (§ 305 i 859 ABGB) oraz z § 49 ustawy budżetowej.

Zasady wynagradzania pracowników państwowych, w tym pracowników Prokuraturii, w uzależnieniu do ich zaszeregowania do określonej grupy, zostały określone w ustawie z 29 lutego 1956 r. o wynagrodzeniu pracowników pań-

¹⁷ Gesamte Rechtsvorschrift für Rechtsanwaltstarifgesetz 1969, BGBl 1969 Nr. 189.

¹⁸ Gesamte Rechtsvorschrift für Bundeshaushaltsgesetz 2013, BGBl I 2009 Nr. 139.

stwowych¹⁹ oraz ustawy o Prokuraturii z 2008 r. jako ustawy szczególnej, jednak w brzmieniu jej nowelizacji z 21 listopada 2011 r. zmieniającą ustawę o Prokuraturii z 2008 r.²⁰ Nowelizacją tą rozszerzono brzmienie art. 16 ProkG, poprzez zmianę dotychczasowego brzmienia § 1, oraz dodanie kolejnych §§ od 2 do 6.

W § 16 (2) została zamieszczona tabela z grupami zaszeregowania pracowników Prokuraturii oraz z przypisaną do danej grupy wysokością wynagrodzenia.

Tabela nr 1. Wynagrodzenie stosownie do grupy zaszeregowania

Grupa zaszeregowania	Euro
1	4 303,0
2	4 771,0
3	5 285,0
4	5 837,9
5	6 208,7
6	6 801,3
7	7 393,9
8	7 957,1
9	8 161,7

Źródło: § 16 (2) ProkG

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20005921>[dostęp: 2016-02-22].

8. OCENA PRACY PRACOWNIKÓW PROKURATORII

Wszyscy pracownicy Prokuraturii, a więc nie tylko adwokaci, podlegają corocznej ocenie, którą – na podstawie § 12 (1) 3 ProkG – przeprowadza dyrektor departamentu. Ocena ta ma dwa etapy, tj. ocena indywidualna i ocena zespołowa, czyli ocena pracy całego departamentu jako takiego. Ustawa o Prokuraturii stanowi podstawę prawną obowiązku przeprowadzenia oceny, jaka ciąży na dyrektorze

¹⁹ Gesamte Rechtsvorschrift für Gehaltsgesetz 1956, BGBl 1956 Nr. 54 z późn. zm.

²⁰ Bundesgesetz, mit dem das Finanzprokuratorgesetz geändert wird, BGBl 2011 Nr. 101.

departamentu. Szczegółowe zaś dyspozycje znalazły się w akcie normatywnym o charakterze ogólnym, którego rozwiązania odnoszą się do wszystkich pracowników zatrudnionych w urzędach federalnych (*Bund*), a tym samym w Prokuraturii, czyli w ustawie z 27 czerwca 1979 r. o urzędnikach państwowych (BDG).

W § 45a BDG wprowadzono zasady oceny indywidualnej (*Mitarbeitergespräch*) każdego pracownika przeprowadzanej przez przełożonego, w tym również i oceny pracy adwokatów Prokuraturii. Ocena ta składa się z dwóch etapów. Pierwszy z nich obejmuje przedstawienie przez przełożonego założeń i planów wobec pracownika na następny rok z uwzględnieniem jego możliwości wynikających z liczby spraw w referacie. Drugim etapem instytucjonalnej oceny pracy pracownika jest podsumowanie minionego roku, zwłaszcza pod kątem realizacji zaleceń udzielonych pracownikowi podczas ostatniej oceny. Na tym drugim etapie, dyrektor może również udzielić różnych uwag, co do pracy pracownika. Ocena ta, czy raczej rozmowa, jest protokołowana i podpisywana przez przełożonego i ocenianego pracownika. Pracownik od tej oceny może odwołać się do Prezesa.

Kolejnym etapem oceny jest przeprowadzenie przez dyrektora departamentu rozmowy z podległym mu całym zespołem pracowników (*Teamarbeitsbesprechung*). Obowiązek ten wynika nie tylko z § 12 (1) 3 ProkG, ale również z § 45b BDG. Ta forma oceny przeprowadzana jest po zakończeniu ocen indywidualnych z pracownikami departamentu. Przedmiotem tego spotkania jest podsumowanie etapu indywidualnych ocen czy spotkań z pracownikami, a także określenie niezbędnych działań w celu polepszenia wydajności całego departamentu. W szczególności rozmowa winna koncentrować się na wypracowaniu lepszych metod przepływu informacji oraz usprawnieniu koordynacji współpracy. Spotkanie dyrektora departamentu ze swoimi pracownikami również jest protokołowane.

WNIOSKI

Prokuratura austriacka posiada dość długą historię sięgającą XII w. Współczesna forma organizacyjna i tym samym zakres kompetencji ostatecznie ukształtował się w XIX w. Na przestrzeni prawie ośmiu wieków swojego istnienia urząd ten zgromadził dość duże doświadczenie w sposobach prawnej ochrony praw i interesów Austrii w różnych ustrojach politycznych. Współcześnie działająca Prokuratura opiera się na ustawie z 2008 r., a jej działalność koncentruje się wokół dwóch funkcji, tj. doradztwa prawnego i zastępstwa procesowego.

Pozycja ustrojowa Prokuraturii w Austrii jest efektem przyjęcia scentralizowanego modelu ochrony prawa i interesów państwa dość szeroko rozumianych. W przypadku organów federalnych, udzielenie pomocy prawnej, a zwłaszcza

podjęcie się zastępstwa procesowego przez Prokuratorię jest obowiązkowe. W innych przypadkach ma ono charakter fakultatywny. Ciekawostką w stosunku do polskich rozwiązań jest to, że adwokaci Prokuratorii mogą udzielać pomocy prawnej fundacjom, funduszom z kapitałem państwowym, a nawet w niektórych przypadkach landom i samorządom terytorialnym. Tak szeroko zarysowany podmiotowy zakres kompetencji Prokuratorii wynika z filozofii szeroko rozumianego interesu państwowego publicznego w Austrii. W celu jego ochrony, właśnie Prokuratoria podejmuje działania, ustalając tym samym jednolite schematy i praktyki prawne podejmowane przy okazji wykonywania zastępstwa procesowego, tam gdzie jest jakiś interes państwa (*Bund*).

Tak określony zakres podmiotowy kompetencji Prokuratorii, w praktyce może rodzić sytuacje konfliktu interesu. Na tę okoliczność zostały przewidziane normy kolizyjne. Podstawową z nich jest ta, że zawsze na pierwszym miejscu jest interes federacji (*Bund*).

Prokuratoria austriacka podejmuje działania na podstawie umowy zlecenia, rozumianej zgodnie z przepisami kodeksu ABGB. Prokuratoria może jednak określić istotne elementy formalne takiej umowy.

Należy jeszcze podkreślić bardzo trudną drogę prowadzącą do pozostania adwokatem Prokuratorii oraz obowiązek rzetelnego i lojalnego wypełniania obowiązków przez adwokatów, co daje im duży prestiż wśród zawodów prawniczych oraz dość wysokie wynagrodzenie, gwarantowane ustawą. Stąd też adwokaci Prokuratorii nie otrzymują kosztów zastępstwa procesowego, te bowiem wliczane są jako przychód do budżetu urzędu.

Tak zbudowany w Austrii system pomocy prawnej udzielanej organom federalnym, fundacjom i funduszom publicznym, a niekiedy nawet landom i samorządom lokalnym, może być pewnym wzorem dla innych państw.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA PRAWA

Bundesgesetz über das Dienstrecht der Beamten (Beamten-Dienstrechtsgesetzes) z dnia 27 czerwca 1979 r., BGBl 1979 Nr. 333.

Bundesgesetz über die Ausschreibung bestimmter Funktionen und Arbeitsplätze sowie die Besetzung von Planstellen im Bundesdienst und über die Änderung

- des Bundes-Personalvertretungsgesetzes (Ausschreibungsgesetz) z dnia 25 stycznia 1989 r., BGBl 1989 Nr. 85.
- Bundesgesetz über die Beschränkung der Schadenersatzpflicht der Dienstnehmer (Dienstnehmerhaftpflichtgesetz) z dnia 31 marca 1965 r., BGBl 1965 Nr. 80.
- Bundesgesetz über die Finanzprokurator (Finanzprokuratorgesetz) z dnia 8 sierpnia 2008 r., BGBl 2008 Nr. 110.
- Bundesgesetz über die Regelung des Bundes- Stiftungs- und Fondswesens (Bundes- Stiftungs- und Fondsgesetz – 2015) z dnia 28 grudnia 2015 r., BGBl I 2015 Nr. 160.
- Bundesgesetz über Stiftungs und Fondsgesetz (Bundes- Stiftungs- und Fondsgesetz – 1975) z dnia 27 listopada 1974 r., BGBl 1975 Nr. 11.
- Bundesgesetz vom 12. Dezember 1985, mit dem Bestimmungen über die Rechtsanwaltsprüfung und über sonstige Erfordernisse zur Ausübung der Rechtsanwaltschaft getroffen werden (Rechtsanwaltsprüfungsgesetz) z dnia 20 grudnia 1985 r., BGBl 1985 Nr. 556.
- Bundesgesetz, mit dem das Finanzprokuratorgesetz geändert wird, BGBl 2011 Nr. 101.
- Bundesgesetz, mit dem ein Bundesgesetz über die Übertragung der Aufgaben des Bundespensionsamtes an die Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter (Bundespensionsamtübertragungs-Gesetz) z dnia 23 czerwca 2006 r., BGBl I 2006 Nr. 89.
- Gesamte Rechtsvorschrift für Bundeshaushaltsgesetz (Bundeshaushaltsgesetz – 2013) z dnia 30 grudnia 2009 r., BGBl I 2009 Nr. 139.
- Gesamte Rechtsvorschrift für Gehaltsgesetz (Gehaltsgesetz) z dnia 29 lutego 1956 r., BGBl 1956 Nr 54.
- Gesamte Rechtsvorschrift für Rechtsanwaltstarifgesetz (Rechtsanwaltstarifgesetz) z dnia 29 maja 1969 r., BGBl 1969 Nr. 189.
- Gesamte Rechtsvorschrift für Zivilprozessordnung – Einführungsgesetz z dnia 1 sierpnia 1895 r., RGBl 1895 Nr. 112.
- Gesetz über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten z dnia 1 sierpnia 1895 r., RGBl 1895 Nr. 113, u.a.
- Wiederverlautbarung des Verfassungsgerichtshofgesetz (Verfassungsgerichtshofgesetz) z dnia 15 maja 1953 r., BGBl 1953 Nr. 85.
- Wiederverlautbarung des Verwaltungsgerichtshofgesetz (Verwaltungsgerichtshofgesetz) z dnia 20 grudnia 1984 r. BGBl 1985 Nr. 10.

LITERATURA

- Bericht zur Anwendung der Flexi-Klausel bei der Finanzprokurator, https://www.parlament.gv.at/PAKT/PR/JAHR_2012/PK0539/index.shtml [dostęp: 24.04.2016]
- BÖHMER Peter, RONALD Faber: Die Finanzprokurator, [w:] Die österreichische Finanzverwaltung und die Restitution entzogener Vermögen 1945 bis 1960, Wien-München: Veröffentlichungen der Österreichischen Historikerkommission 2003, s. 251-519.
- Erläuternde Bemerkungen zum ProkG, <https://finanzprokurator.bmf.gv.at/rechtsgrundlagen/erlaeuterungen-zum-prokg.html> [dostęp: 23.04.2016].
- KOLLER Christian: Civil Justice in Austrian-German Tradition, [w:] Goals of Civil Justice and Civil Procedure in Contemporary Judicial Systems, red. A. Uzelac, New York: Springer International Publishing 2014, s. 35-59.
- SITEK Bronisław: Austriacka Prokuratoria Skarbu (Finanzprokurator). Cz. I: Historia i struktura urzędu, *Roczniki Nauk Prawnych XXVI* (2016), nr 2, s. 177-190, DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rnp.2016.26.2-9>.

WYKAZ SKRÓTÓW DZIENNIKÓW USTAW

- BGB1 – Bundesgesetzblatt (1945-)
RGB1 – Reichsgesetzblatt (1848-1918)

AUSTRIACKA PROKURATORIA.
CZ. II: KOMPETENCJE ORGANU I JEGO PRACOWNICY

Streszczenie

Austria przyjęła scentralizowany model pomocy prawnej udzielanej organom federalnym oraz instytucjom wskazanym w ustawie o Prokuratorii z 2008 r. Zakres kompetencji tego organu jest dość szeroki. Podstawową zasadą jest, że Prokuratoria występuje zawsze tam, gdzie jest interes publiczny, a zatem nie tylko podejmuje się prawno-cywilnej obrony organów federalnych, ale również stowarzyszeń i funduszy publicznych, a nawet landów czy gmin. Prokuratoria zajmuje się zastępstwem procesowym, przygotowuje opinie prawne i legislacyjne, a także uczestniczy w zawieraniu ugód czy prowadzeniu mediacji. Podstawę prawną do podjęcia działania przez Prokuratorię stanowi umowa zlecenia. Adwokaci Proku-

ratorii stanowią najważniejszą grupę pracowników tego urzędu. Ze względu na wysokie kwalifikacje, cieszą się oni dużym szacunkiem wśród zawodów prawniczych. Aplikacja adwokacka trwa osiem lat, a aplikant musi zdać egzamin adwokaci i wewnętrzny prokuratorski oraz odbyć trzyletnią praktykę.

Słowa kluczowe: ochrona praw i interesów państwa, Austria, Prokuratoria, kompetencje, zlecenie, prawa i interesy państwa, adwokat prokuratury austriackiej

OFFICE OF STATE GENERAL SOLICITORS OF AUSTRIA.
PART II: COMPETENCES OF THE AUTHORITY AND ITS EMPLOYEES

S u m m a r y

Austria has adopted a centralized model of the legal assistance provided to the federal authorities and institutions specified in the Act on Office of State General Solicitors of 2008. The scope of competence of this body is quite broad. The basic principle is that the Office of State General Solicitors is present in any case where there is a public interest, and therefore the Office does not only take the legal and civil defence of federal agencies, but also of the associations and the public funds, and even the federal states or municipalities. The Office of State General Solicitors deals with legal representation, prepares legal and legislative opinions and participates in settlements or mediation. The legal basis to take action by the Office of State General Solicitors is a the service contract. Attorneys of the Office of State General Solicitors are the most important group of employees of this office. Due to their high qualifications, they enjoy great respect among the legal profession. The attorney application lasts eight years and the applicant must pass the attorney exam and the internal office exam and take a three-year practice.

Key words: protection of the rights and interests of the State, Austria, the Office of State General Solicitors, competences, commission, rights and interests of the state, the lawyer of the Austrian Office of State General Solicitors

